

Erasmus+ Project

“European Standards for Peer Support Workers in Mental Health”

Glossary for the peer supporter version in Polish

Attribution-NonCommercial-ShareAlike
CC BY-NC-SA

This license lets others remix, adapt, and build upon your work non-commercially, as long as they credit you and license their new creations under the identical terms.

Project coordination

Grone-Bildungszentrum für
Gesundheits- und Sozialberufe gGmbH
Anna Block
Tel.: 0049 (0) 4165 80370
Mail: a.block@grone.de
www.grone.de

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Polski Partner w Projekcie: CEdu Sp. z o.o.; www.cedu.pl; biuro@cedu.pl, tel. 501 920 788

The following project partners have worked on this product:

	<p>Grone-Bildungszentrum für Gesundheits- und Sozialberufe GmbH gemeinnützig, Germany</p>
	<p>CEdu Sp. z o.o., Poland</p>
	<p>Stichting Cordaan Group, Netherlands</p>
	<p>Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής Π. Σακελλαρόπουλος Eteria Kinonikis Psychiatrikis P. Sakellaropoulos Greece</p>
	<p>Stichting GGZ Noord Holland, Netherlands</p>
	<p>Sorlandet Sykehus HF, Norway</p>

Polski Partner w Projekcie: CEdu Sp. z o.o.; www.cedu.pl; biuro@cedu.pl, tel. 501 920 788

Glosariusz

Wstęp

Niniejszy glosariusz, stworzony w ramach projektu Erasmus+ dotyczącego asystentów zdrowienia, zawiera definicje pojęć używanych w kontekście zdrowienia i wiedzy opartej na doświadczeniu. Ponieważ te dwa pojęcia są kluczowe w naszym projekcie, zaczniemy od ich wyjaśnienia.

Istnieje wiele różnych tłumaczeń zwrotu *experience expert*: „użytkownik psychiatrii”, „ocalony z psychiatrii”, „ekspacjent”, „osoba z doświadczeniem kryzysu psychicznego”, „ekspert przez doświadczenie” lub „asystent zdrowienia”. W niniejszej publikacji będzie używane ostatnie z wymienionych określeń.

Zdrowienie

Istnieje wiele publikacji na temat koncepcji zdrowienia (*recovery*) w psychiatrii. Zdrowienie jest zjawiskiem wielowymiarowym – można je rozumieć w sensie klinicznym, egzystencjonalnym, funkcjonalnym czy społecznym (Whitley i Drake, 2010). Zasadniczo chodzi jednak przede wszystkim o zapewnienie pacjentowi¹ wsparcia i leczenia, które pozwolą mu żyć tak, jak chce, pomimo problemów psychologicznych.

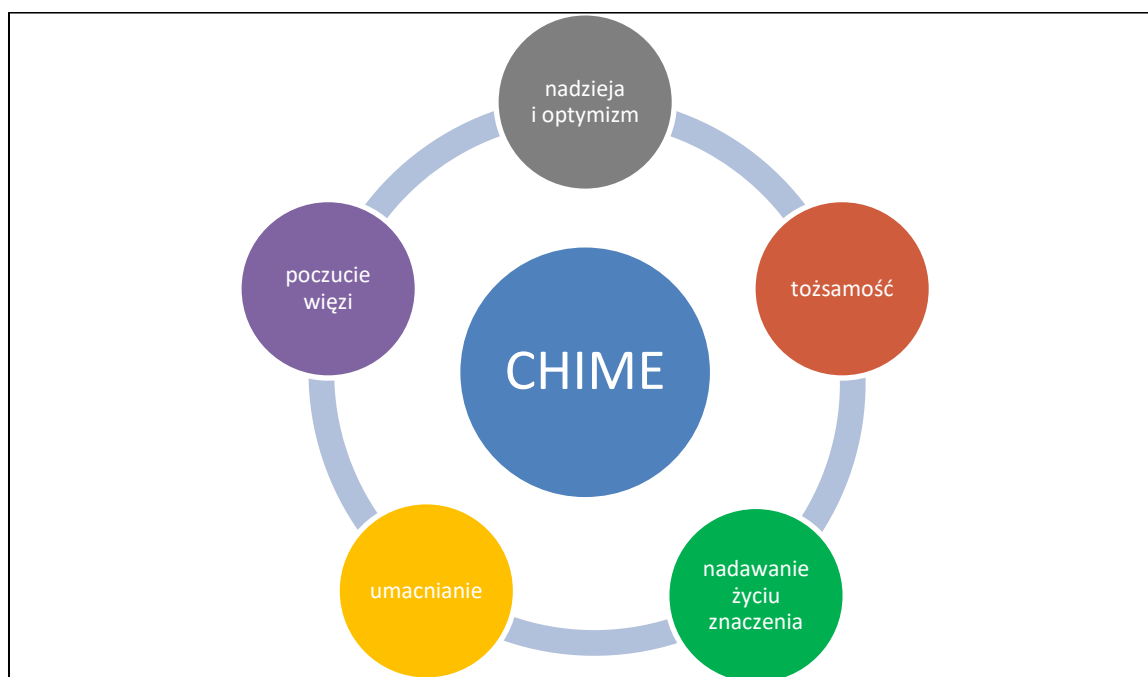
Wielowymiarowość procesu zdrowienia została dostrzeżona już na początku badań nad zjawiskiem, jednak w najnowszych publikacjach pojawia się również nacisk na mocne strony pacjenta (psychologia pozytywna) i samokierowanie (samozarządzanie, samostanowienie; Shepherd i in., 2008).

Dwa ważne modele zdrowienia zostały opisane przez Andresena i in. (2003) oraz Leamy i in. (2011, tzw. Model CHIME). W obu z nich proces zdrowienia obejmuje:

- Znajdowanie i podtrzymywanie nadziei, która sprzyja zdrowieniu. Nie chodzi o wzbudzenie naiwnych lub nierealnych oczekiwań, lecz o zbudowanie pozytywnych oczekiwań i perspektyw, które zwiększają prawdopodobieństwo poprawy, w przeciwieństwie do niskich oczekiwań, które mogą zadziałać jak samospełniająca się przepowiednia.
- Odkrywanie na nowo własnej tożsamości, w której zaburzenie psychiczne ma swoje miejsce i w której istnieje pozytywne poczucie własnej wartości.
- Budowanie wizji życia pełnego, pomimo choroby psychicznej
- Odzyskanie kontroli nad chorobą psychiczną i nad samym życiem; umocnienie (*empowerment*).

¹ Od tłumacza: w tłumaczeniu występuje termin „pacjent” w miejsce angielskich określeń „client” czy „user”. Wybór tego słowa opiera się na badaniu: http://www.psychiatriapolska.pl/uploads/images/PP_1_2011/Anczewska35_PP1_2011.pdf.

Do tych czterech charakterystyk należy dodać poczucie więzi (*connectedness*), które obejmuje utrzymywanie relacji z osobami oferującymi wsparcie i bycie częścią społeczeństwa. Należy również pamiętać, że zdrowienie jest procesem. Na podstawie wywiadów z pacjentami (Andresen i in., 2006) wyróżniono pięć etapów, od poczucia beznadziejności („moratorium”) do etapu rozwoju. Są one nieliniowe, ponieważ pacjenci różnią się stopniem gotowości/możliwości uczestniczenia w procesie zdrowienia, m.in. z powodu stopnia nasilenia objawów, dyskomfortu związanego z koniecznością zwrócenia się o pomoc, wcześniejszych negatywnych doświadczeń z opieką psychiatryczną, (licznych) skutków ubocznych przyjmowania leków.

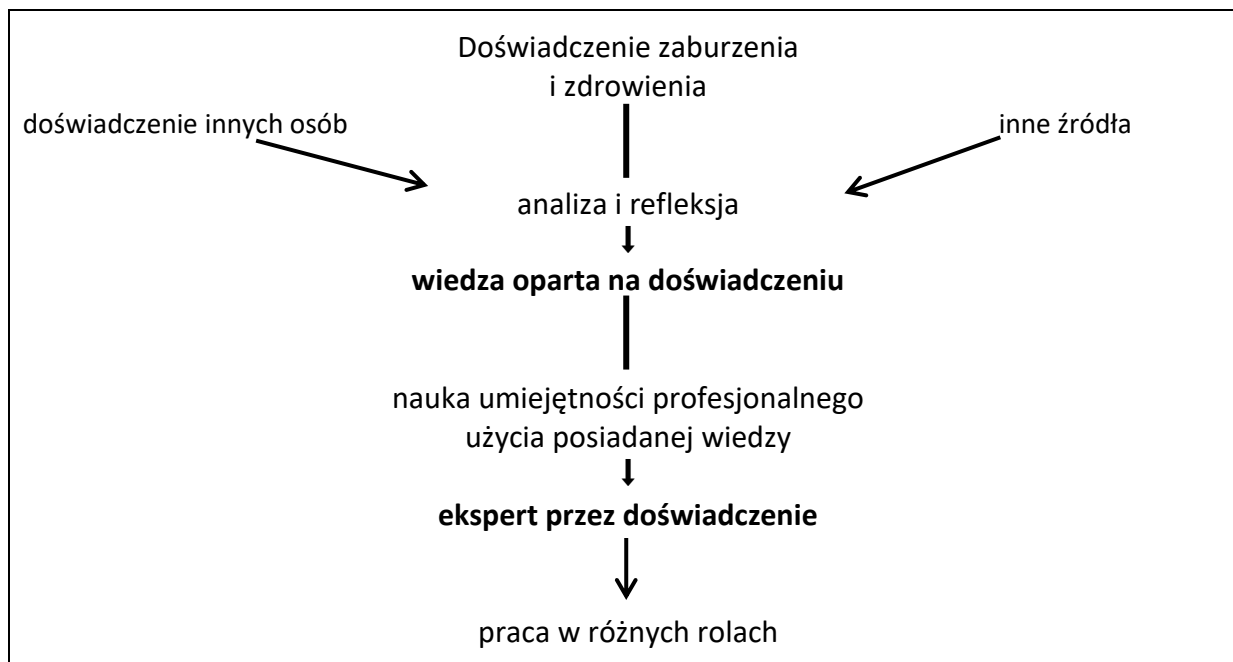
- C** – Connectedness / poczucie więzi
- H** – Hope and optimism / nadzieja i optymizm
- I** – Identity / tożsamość
- M** – Meaning / nadawanie życiu znaczenia
- E** – Empowerment / umacnianie

Wiedza oparta na doświadczeniu / wiedza asystentów zdrowienia

Wiedza oparta na doświadczeniu polega na umożliwieniu innym osobom powrotu do zdrowia w oparciu o własne doświadczenie zdrowienia. Wiedza uzyskana w wyniku refleksji nad doświadczeniem własnym i partnerów, uzupełniona wiedzą z innych źródeł, może być wykorzystana w profesjonalny sposób dla dobra innych.

Pierwszym krokiem w rozwoju wiedzy opartej na doświadczeniu jest refleksja nad własnymi przeżyciami związanymi z zakłóceniem i zdrowieniem. Ta wiedza jest pogłębianą poprzez wymianę doświadczeń z osobami o podobnej historii, studiowanie publikacji i kolejne analizy/refleksje. Ostatnim krokiem jest zdobycie umiejętności profesjonalnego posługiwania się posiadaną wiedzą, np. poprzez udział w szkoleniach.

Od doświadczenia do asystenta zdrowienia

Ekspert przez doświadczenie / asystent zdrowienia

Ekspert przez doświadczenie, zwany również asystentem zdrowienia, to osoba mająca wiedzę zdobytą w wyniku przebytego procesu zdrowienia, mogąca w profesjonalny sposób pomóc innym w powrocie do zdrowia.

Ekspert przez doświadczenie nabył następujące umiejętności:

- wykorzystanie własnego doświadczenia przebytego zaburzenia i procesu zdrowienia w celu wspierania innych w znalezieniu własnej drogi do zdrowienia,
- dzielenie się osobistą historią zdrowienia,
- wykorzystanie doświadczeń związanych ze stygmatyzacją i umocnieniem do pracy na rzecz sprzyjającego zdrowieniu środowiska (społecznego) i systemu opieki zdrowotnej.

Merytoryczny wkład osób posiadających wiedzę opartą na doświadczeniu w organizację systemu opieki zdrowotnej jest samoistną dyscypliną.

Definicja	niderlandzki	angielski	polski
			
Proces zdrowienia jest wielowymiarowy. Najczęściej wyróżnia się następujące wymiary: <ul style="list-style-type: none"> • kliniczny/symptomatyczny • funkcjonalny • społeczny/osobisty 	Dimensies van herstel	Dimensions of recovery	wymiary procesu zdrowienia
Preferowane jest użycie określenia „osoba podatna” zamiast „osoba z depresją” lub „schizofrenik”, co podkreśla, że człowiek nie jest tylko zdiagnozowanym przypadkiem.	Psychische kwetsbaarheid	Psychic vulnerability	podatność na zaburzenia
Preferowane jest użycie określenia „osoba ze skłonnością do uzależnień” zamiast „osoba z uzależnieniem”, co podkreśla, że człowiek nie jest tylko zdiagnozowanym przypadkiem.	Verslavingsgevoeligheid	Sensibility to addiction	skłonność do uzależnień
Wiedza o własnym zdrowieniu oznacza wgląd w postęp/proces własnego zdrowienia.	Eigen herstelkennis	Knowledge of one's own recovery	wiedza o własnym zdrowieniu
Punkt zwrotny jest określonym, istotnym momentem, kiedy proces zdrowienia zmienia kierunek.	Herstelmoment of kantelmoment of ommekeermoment	Recovery momentum	punkt zwrotny w procesie zdrowienia
Rolą grupy jest wspieranie zdrowienia poprzez wymianę wiedzy członków grupy dotyczącej czynników sprzyjających i spowalniających proces zdrowienia.	Herstel in groepsverband of herstelwerkgroep	Recovery group	grupa w procesie zdrowienia

Proces zdrowienia polega na stopniowym zdobywaniu wiedzy dotyczącej czynników sprzyjających i spowalniających indywidualny proces zdrowienia.	Herstelproces	Recovery process	proces zdrowienia
Kiedy zwolennicy idei leżących u podstaw procesu zdrowienia angażują się w działalność promującą stosowanie i wiarygodność procesu zdrowienia, mamy do czynienia z ruchem na rzecz zdrowienia. Ruch ten wywodzi się z wcześniejszych ruchów pacjentów.	Herstelbeweging	Recovery movement	ruch na rzecz zdrowienia
Opieka nastawiona na zdrowienie obejmuje formy opieki uwzględniające wszystkie aspekty procesu zdrowienia.	Herstelondersteunende zorg	Recovery oriented care	opieka nastawiona na zdrowienie
Czynniki sprzyjające zdrowieniu oznaczają czynniki wzmacniające i promujące proces zdrowienia.	Herstelbevorderend	Recovery supporting	sprzyjający zdrowieniu
Czynniki utrudniające zdrowienie przeciwdziałają procesowi zdrowienia.	Herstelbelemmerend	Recovery obstructing	utrudniający zdrowienie
Nastawienie na zdrowienie od momentu przyjęcia opiera się na założeniu, że specjalistyczne leczenie psychiatryczne zaczyna się już w momencie przyjęcia pacjenta, co zapewnia spójność postępowania w trakcie procesu zdrowienia. W procedurę przyjęcia jest zaangażowanych kilka osób. Oprócz pacjenta i terapeuty koordynującego są to: drugi	Herstelondersteunende intake	Recovery Orientated Intake (ROI)	przyjęcie nastawione na zdrowienie

<p>terapeuta (psycholog ogólny, pielęgniarz/pielęgniarka) oraz asystent zdrowienia. W ten sposób zapewniona jest obecność trzech osób będących podstawowymi źródłami specjalistycznej wiedzy, z uwzględnieniem wszystkich wymiarów procesu zdrowienia.</p> <p>Najważniejszymi pojęciami związanymi z taką procedurą przyjęcia są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pozytywne zdrowie. 2. Zdrowienie. 3. Spersonalizowana diagnoza. 4. Rozmowa motywująca. 5. Wspólne podejmowanie decyzji. 			
<p>Pacjenci po przybyciu mają zapewnione tzw. „ciepłe przyjęcie”, podczas którego asystent zdrowienia przyjmuje pacjenta w pokoju rozmów, częstuje go napojem i rozmawia z nim w przystępny sposób. Następnie dołączają dwaj terapeuci i przeprowadzają dalszy ciąg rozmowy.</p>	<p>Warme ontvangst</p>	<p>Warm welcome</p>	<p>ciepłe przyjęcie</p>
<p>W podejściu opartym na wspólnym podejmowaniu decyzji, lekarz i pacjent razem uzgadniają przebieg leczenia. Pacjent otrzymuje informacje o skutecznych metodach terapii oraz jest wspierany przy rozważaniu różnych opcji. To podejście sprzyja samostanowieniu pacjenta i tym samym wpisuje się w myślenie o zdrowieniu jako procesie opartym na życzeniach i preferencjach</p>	<p>Samen/ondersteunend keuzes maken</p>	<p>Shared/supporte d decision making</p>	<p>wspólne podejmowanie decyzji</p>

pacjenta oraz ich prawie do samodzielnego decydowania.			
<p>Założenia pozytywnego zdrowia i zdrowienia zasadniczo oznaczają odejście od tradycyjnego modelu diagnostyka-terapia-wyleczenie. Diagnoza nie polega jedynie na zaklasyfikowaniu symptomów wg listy problemów psychicznych DSM-5, ponieważ nie wyjaśnia to samych chorób ani nie gwarantuje objęcia właściwą opieką.</p> <p>Indywidualny profil to historia opowiedziana przez pacjenta, która wyjaśnia powody zwrócenia się o pomoc. W tym kontekście używa się terminu „spersonalizowana diagnoza”, który obejmuje 4 kluczowe pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Co się wydarzyło?</i> <p>Nie chodzi o ustalenie, co z pacjentem jest nie tak, lecz o jego historię.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jaki jest poziom podatności i odporności psychicznej pacjenta?</i> <p>Lekarz z pacjentem identyfikują czynniki, które wpływają na pojawienie się i utrzymywanie dolegliwości, oraz czynniki zwiększające bądź zmniejszające prawdopodobieństwo pojawienia się dolegliwości. Ważne terminy w tym kontekście to: wymiarowość (por. opis wymiarów zdrowienia); reaktywność – w jakim stopniu podatność i</p>	Persoonlijke diagnose	Personal diagnosis	spersonalizowana diagnoza

<p>odporność zależą od środowiska; relacyjność – w jakim stopniu objawy i odporność psychiczna wzajemnie na siebie wpływają; oraz funkcjonalność – w jakim stopniu objawy wpływają na funkcje psychologiczne, takie jak pamięć czy uwaga.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Do czego dąży pacjent?</i> <p>„To pytanie wprowadza w proces diagnozy długoterminową perspektywę zdrowienia oraz zaangażowanie w dążenie do osiągnięcia satysfakcji życiowej” pomimo „aktualnego stanu. Nawet jeśli pacjent wciąż znajduje się w fazie przytłoczenia przebytymi doświadczeniami, ważne jest by dostrzec, gdzie umiejscowić te doświadczenia w procesie diagnozy”.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Czego potrzebujesz?</i> <p>Na tym etapie określa się potrzeby pacjenta w zakresie opieki.</p>			
<p>Wiedza oparta na doświadczeniu to wiedza uzyskana poprzez zakłócenie (psychologiczne) doświadczone przez daną osobę.</p>	<p>Ervaringskennis</p>	<p>Experience based knowledge</p>	<p>wiedza oparta na doświadczeniu</p>
<p>Wiedza naukowa to wiedza zdobyta na podstawie wyników badań naukowych.</p>	<p>Wetenschappelijke kennis</p>	<p>Scientific knowledge</p>	<p>wiedza naukowa</p>
<p>Wiedza zawodowa to wiedza zdobyta poprzez wykształcenie zawodowe, pracę zawodową i rozwój zawodowy.</p>	<p>Professionele kennis</p>	<p>Professional knowledge</p>	<p>wiedza zawodowa</p>

Dziedzina zawodowa obejmuje wszystko to, co jest związane z asystentem zdrowienia jako zawodem i obszarem badań naukowych.	Vakgebied	Professional field	dziedzina zawodowa
Literatura specjalistyczna obejmuje wszystkie istotne publikacje w dziedzinie pracy asystentów zdrowia i procesu zdrowienia.	Vakliteratuur	Professional literature	literatura specjalistyczna
Wiedza zdobyta w praktyce zawodowej jest uzyskiwana przez doświadczenie pracy jako asystent zdrowienia.	Professionele praktijkkennis	Knowledge from professional practice	wiedza zdobyta w praktyce zawodowej
Rozwój zawodowy to proces dojrzewania i zdobywania doświadczenia poprzez stosowanie zasad i umiejętności zawodowych.	Beroepsontwikkeling	Professional development	rozwój zawodowy
Osoba o profesjonalnym podejściu odnosi się do swojej pracy i zaangażowanych w nią osób w sposób zgodny z założeniami i wizją przyjętymi w pracy eksperta przez doświadczenie.	Beroepshouding	Professional attitude	profesjonalne podejście
Wiedza ekspercka określa poziom posiadanej wiedzy i nabytych umiejętności niezbędnych do pracy w zawodzie.	Deskundigheid	Expertise	wiedza ekspercka
Promowanie wiedzy eksperckiej odnosi się do wszystkich działań w zakresie kształcenia, edukacji i szkoleń poszerzających wiedzę i umiejętności potrzebne do pracy w zawodzie.	Deskundigheidsbevordering	Expertise promotion	promowanie wiedzy eksperckiej
Obszary życia to różne sfery, w których toczy się życie, np.	Levensgebieden	Life areas	obszary życia

związki, praca zawodowa, życie towarzyskie itd.			
Świat doświadczany to świat widziany z perspektywy doświadczeń (np. zakłócenia i zdrowienia).	Ervaringswereld	World of experience	świat doświadczany
Świat postrzegany jest rezultatem wpływu wydarzeń, faktów i doświadczeń na daną osobą, ich indywidualnego przetwarzania i związanych z nim uczuć.	Belevingswereld	Perceived world	świat postrzegany
Samostanowienie ma miejsce wtedy, gdy dana osoba podejmuje autonomiczne decyzje (we wszystkich obszarach życia).	Zelfbepaling / beschikking	Self-determination	samostanowienie
Samoświadomość to świadomość własnej tożsamości, osobowości, ambicji i pragnień.	Zelfbesef	Self-awareness	samoświadomość
Samoocena to poczucie własnej wartości i godności.	Eigenwaarde	Self-esteem	samoocena
Samopomoc to umiejętność pomocy samemu sobie, z własnej inicjatywy lub pod wpływem innych, np. osób z sieci relacji czy terapeutów.	Zelfhulp	Self-help	samopomoc
Samopomoc oparta na metodzie polega na pomaganiu sobie w ustandaryzowany, oparty na wzorcach sposób.	Methodische zelfhulp	Method-based self-help	samopomoc oparta na metodzie
Funkcję kontrolującą ma osoba, która kieruje podejmowaniem decyzji, inicjatyw i działań.	Regiefunctie	Control function	funkcja kontrolująca
Samokierowanie to samodzielne kontrolowanie	Eigen regie	Self-management	samokierowanie

działań.			
Samozarządzanie to bycie własnym liderem i koordynatorem.	Zelfsturing	Self-direction	samozarządzanie
Samoobsługa to umiejętność określania priorytetów w życiu osobistym i zawodowym na podstawie wiedzy o sobie, o swoich słabych i mocnych stronach oraz obszarach wymagających poprawy.	Zelfhantering	Self-handling	samoobsługa
Działanie oparte na metodzie polega na podejmowaniu czynności w ustrukturyzowany sposób, w oparciu o przepisane wzorce.	Methodisch handelen	Method-based action	działanie oparte na metodzie
Edukacja to podawanie danych i faktów na określony temat.	Voorlichting	Education and/or Information	edukacja i/lub informacja
Materiały edukacyjne to wszystkie dane i fakty, w tym narzędzia potrzebne do przekazywania informacji.	Voorlichtingsmateriaal	Educational and/or information material	materiały edukacyjne i/lub informacyjne
Traktowanie to sposób, w jaki jedna osoba podchodzi do innej.	Bejegening	Treatment	traktowanie
Zakłócenie to doświadczenie poważnego zachwiania równowagi osobistej, zdrowia i dobrostanu.	ontwrichting	Disruption	zakłócenie [ew. zaburzenie]
Doświadczenie zakłócające to doświadczenie powodujące poważne zachwianie równowagi osobistej, zdrowia i dobrostanu.	Ontwrichtende ervaring	Disrupting experience	doświadczenie zakłócające
Stygmat to rodzaj bardzo negatywnego piętna (związanego np. z cierpieniem na określoną chorobę) oparty	Stigma	Stigma	Stygmat

na uprzedzeniu. Ma głęboki wpływ na to, jak dana osoba jest postrzegana przez samą siebie i innych.			
Stygmatyzacja to proces przypisywania negatywnych określeń, potępiania i wykluczania określonych grup ludzi. Opiera się na cechach lub zachowaniach wspólnych dla danej grupy, które wzbudzają strach lub odrazę.	Stigmatisering	Stigmatization	stygmatyzacja
Anty-stygmatyzacja to działania lub kampanie przeciwdziałające lub zwalczające stygmaty.	Anti-stigmatisering	Anti-stigmatization	anty-stygmatyzacja
Określana również jako zinternalizowana stygmatyzacja, polega na postrzeganiu przypisywanej „etykiety” jako ważnej części własnej tożsamości. Taka osoba wierzy w prawdziwość negatywnego wizerunku i uprzedzeń związanych ze stygmatem.	Zelfstigma	Self-stigma	autostygmatyzacja
Wykluczenie istnieje wtedy, gdy dana osoba nie może brać udziału w określonych czynnościach lub wydarzeniach, nie może być członkiem firmy, środowiska, społeczności czy populacji.	Uitsluiting	Exclusion	wykluczenie
Dyskryminacja polega na odrzuceniu z powodu (negatywnych) cech przypisywanych grupie, do której należy dana osoba.	Discriminatie	Discrimination	dyskryminacja
Mechanizm wykluczenia to system powodujący	Uitsluitingsmechanisme	Exclusion mechanism	mechanizm wykluczenia

wykluczenie.			
Równoważność istnieje wtedy, gdy ludzie są uważani za jednakowo ważnych.	Gelijkwaardigheid	Equivalence	równoważność
Sednem wiedzy opartej na doświadczeniu jest umiejętność tworzenia i utrzymywania wolnej przestrzeni, w której dochodzi do procesu zdrowienia. Ma na celu stworzenie bezpiecznego środowiska do eksperymentów, w którym pacjent może samodzielnie próbować różnych dróg do zdrowienia.	Vrije ruimte	Free space	wolna przestrzeń
Przestrzeń wolna od diagnoz to kontekst, w którym nie wolno używać terminów związanych z diagnostyką medyczną. Jej istnienie ułatwia znalezienie własnej wolnej przestrzeni i ścieżki do zdrowienia.	Diagnosevrije ruimte	Diagnostic-free space	przestrzeń wolna od diagnoz
Przestrzeń wolna od autorytetów to kontekst, w którym nie wolno używać elementów dominacji i nierówności. Jej istnienie ułatwia znalezienie własnej wolnej przestrzeni i ścieżki do zdrowienia.	Machtsvrije ruimte	Power-free space	przestrzeń wolna od autorytetów
Sieć relacji obejmuje ludzi, z którymi ktoś utrzymuje osobiste relacje.	Persoonlijk netwerk	Personal network	sieć relacji
Źródło siły to zasób, z którego dana osoba czerpie siłę. Zasobem może być inny człowiek lub np. emocja.	Krachtbron	Power source	źródło siły
Konferencja siły osobistej to	Eigen	Personal	konferencja siły

spotkanie, podczas którego dana osoba wraz z członkami sieci relacji i/lub lekarzami może sformułować plan działania w celu rozwiązania problemów.	krachtconferentie	strength conference	osobistej
Strategia działania polega na sformułowaniu planu obejmującego czynności, które są niezbędne do osiągnięcia celu.	Handelingsstrategie	Action strategy	strategia działania
System wsparcia społecznego obejmuje elementy lub osoby w środowisku społecznym, które służą wsparciem.	Maatschappelijke steunsystemen	Social support system	system wsparcia społecznego
Kryzys to bardzo pilna sytuacja, która wymaga natychmiastowej interwencji.	Crisis	Crisis	Kryzys
Karta kryzysowa zawiera praktyczne instrukcje dotyczące zachowania się i udzielenia wsparcia osobie w kryzysie.	Crisiskaart	Crisis card	karta kryzysowa
Interwencja kryzysowa to działanie w nagłych lub wyjątkowych okolicznościach, mające na celu zapobieżenie eskalacji i ustabilizowanie sytuacji, aby umożliwić zastosowanie regularnego podejścia.	Crisisinterventie	Crisis intervention	interwencja kryzysowa
Wellness Recovery Action Plan (WRAP) to oparty na dowodach naukowych plan poprawy samopoczucia, który skupia się na silnych stronach danej osoby. Indywidualny plan WRAP jest tworzony podczas pracy w grupie i uwzględnia posiadaną przez członków grupy wiedzę o zdrowieniu. Ostatnim etapem	Wellness Recovery Action Plan (WRAP)	Wellness Recovery Action Plan (WRAP)	Wellness Recovery Action Plan (WRAP)

pracy jest stworzenie planów działania na poszczególne nastroje, od złego samopoczucia do wystąpienia zaburzenia.			
Plan monitorowania to pisemny dokument opisujący poszczególne rodzaje zachowań danej osoby, pojawiające się w różnych fazach rozwoju psychozy. Dokument zawiera instrukcję postępowania w zależności od fazy.	Signaleringsplan	Monitoring plan	plan monitorowania
Przymusowe przyjęcie to przyjęcie do zamkniętego klinicznego ośrodka psychiatrycznego bez zgody osoby przyjmowanej.	Gedwongen opname	Forced admission	przymusowe przyjęcie
Wolna przestrzeń to miejsce spotkań, w którym odbywa się swobodna wymiana myśli (lub przestrzeń służąca odkrywaniu znaczenia zdrowienia dla danej osoby), np. centrum zdrowienia lub rozwoju samozarządzania.	Vrijplaats	Free space	wolna przestrzeń
Dzięki transferowi wiedzy dotyczącej zdrowienia między poszczególnymi poziomami organizacji i instytucjami zewnętrznymi możliwe jest tworzenie klimatu społecznego, w którym osoby marginalizowane mają większą szansę znalezienia sobie miejsca i życia w zgodzie ze swoimi życzeniami i możliwościami.	Kwartiermaken	Quarter making	robienie miejsca
Nadawanie poczucia spełnienia w życiu oznacza, że coś (wydarzenie, czynność) daje poczucie lub przekonanie	Zingeving	Giving fulfillment in life	nadawanie poczucia spełnienia w

o byciu istotnym.			życiu
Spółeczeństwo wielokulturowe to społeczeństwo, w którym wspólnie żyją ludzie reprezentujący różne kultury, religie, narodowości czy języki.	Multiculturele samenleving	Multicultural society	społeczeństwo wielokulturowe
Różnorodność to termin oznaczający zróżnicowanie pod względem kultury, narodowości czy wyznawanej wiary.	Diversiteit	Diversity	różnorodność
Uważność to trening skoncentrowany na redukcji stresu poprzez znalezienie równowagi między życiem zawodowym i osobistym.	Mindfulness	Mindfulness	uważność
Umocnienie to proces, dzięki któremu ludzie zyskują więcej kontroli nad wydarzeniami i sytuacjami, które są dla nich ważne, np. decyzje dotyczące dobrostanu. Polega na poznawaniu i korzystaniu z własnych silnych stron.	Vergroten eigen kracht	Empowerment	umocnienie
Psychologia rozwojowa zajmuje się badaniem zmian psychologicznych wraz z wiekiem, od (wczesnego) dzieciństwa poprzez młodość aż po wiek starczy.	Ontwikkelingspsychologie	Developmental psychology	psychologia rozwojowa
Podejście systemowe to terapia, która skupia się nie tylko na osobie bezpośrednio dotkniętej, ale na spójnym kontekście najważniejszych osób w otoczeniu pacjenta, np. rodziny.	Systeembehandeling	System treatment	podejście systemowe
Wydarzenie życiowe to wydarzenie wywierające duży	Levensgebeurtenis	Life event	wydarzenie życiowe

wpływ na życie danej osoby.			
Wyrażenie niewerbalne to wszystkie wyrażenia przekazywane bez użycia słów, np. gesty.	Non-verbale uitingen	Non-verbal expressions	wyrażenia niewerbalne
Psychopatologia to nauka opisująca cierpienie psychiczne lub objawy, które mogą wskazywać na chorobę psychiczną.	Psychopathologie	Psychopathology	psychopatologia
Zachowanie przekraczające granice narusza zasady przyzwoitości i jest uważane za społecznie nieakceptowane.	Grensoverschrijdend gedrag	Border crossing behavior	zachowanie przekraczające granice
Świadomość własnych ograniczeń to wiedza o ograniczeniach dotyczących własnych możliwości, radzenia sobie z frustracją i stresem.	Eigen grenzen kennen	Knowing one's own limitations	świadomość własnych ograniczeń
Techniki konwersacyjne to różne metody komunikacji werbalnej mające na celu maksymalne zoptymalizowanie komunikacji.	Gesprekstechnieken	Interviewing techniques	techniki konwersacyjne
Rozmowa motywująca to podejście konwersacyjne zmierzające do zmotywowania kogoś do rozwiązania problemu lub zwrócenia się o wsparcie/leczenie.	Motiverende gespreksvoering	Motivational interviewing	rozmowa motywująca
Założeniem pracy środowiskowej jest istnienie osób mogących udzielić wsparcia w niesieniu pomocy lub leczeniu w środowisku zamieszkania danej osoby.	Outreached werken	Outreaching work	praca środowiskowa
Praca zależna od zapotrzebowania to podejście,	Vraaggericht werken	Demand-oriented work	praca zależna od zapotrzebowania

w którym działanie uzależnione jest od życzeń danej osoby (w przeciwieństwie do podejścia, w którym osoba niosąca pomoc jest określona przez dostawcy usług)			
Profesjonalne zachowanie to zachowanie w zgodzie z wytycznymi i powszechnie obowiązującymi standardami jakości.	Beroepsmatig handelen	Professional acting	profesjonalne zachowanie
Umiejętność to zdolność wykonania czynności w kompetentny sposób	Vaardigheid	Skill	umiejętność
Zależność od kontekstu oznacza wzięcie pod uwagę wszystkich istotnych czynników środowiskowych w danej sytuacji.	Contextgebonden	Context bound	zależny od kontekstu
Odpowiedzialność zawodowa to odpowiedzialność za działania podjęte w ramach obowiązków zawodowych.	Beroepsmatige verantwoordelijkheid	Professional responsibility	odpowiedzialność zawodowa
Transfer to umiejętność przeniesienia wniosków z procesu zdrowienia doświadczanego przez jedną osobę do procesu zdrowienia drugiej osoby.	Transfer	Transfer	transfer
Interwizja to zaplanowana rozmowa między osobami wykonującymi lub uczącymi się tego samego zawodu, mająca sprzyjać refleksji, wzajemnemu uczeniu się i trosce o jakość.	Intervisie	Intervision	interwizja
Superwizja to indywidualny proces uczenia się, skupiający się na wątpliwościach	Supervisie	Supervision	superwizja

związanych z wykonywaną pracą.			
Umiejętność pisania to umiejętność dobrego wyrażania się na piśmie	Schriftelijke vaardigheid	Writing skill	umiejętność pisania
Umiejętność mówienia to umiejętność dobrego wyrażania się werbalnie	Mondelinge vaardigheid	Oral skill	umiejętność mówienia
Kompetencje to zdolność do wykonywania zadania na podstawie odpowiedniej wiedzy i umiejętności, a zatem do właściwego działania.	Competentie	Competence	kompetencje
Profil kompetencji to wykaz wiedzy i umiejętności, które uznawane są za niezbędne do wykonywania określonej funkcji.	Competentieprofiel	Competence profile	profil kompetencji
Proces podstawowy to główna działalność organizacji (w przeciwieństwie do zadań pomocniczych, takich jak administracja czy finanse).	Primair proces	Primary process	proces podstawowy
Obszar zadania to obszar, do którego jest ograniczone wykonanie zadania.	Taakgebied	Task area	obszar zadania
Zmiana układu zadań to ponowne rozdzielanie zadań i obowiązków wśród przedstawicieli różnych grup zawodowych.	Taakherschikking	Task rearrangement	zmiana układu zadań
Głównym zadaniem organizacji (lub grupy zawodowej) jest to zadanie, które jest najistotniejsze z punktu widzenia przyjętej wizji, z powodu regulacji prawnych lub skali zewnętrznego	Kerntaak	Core task	główne zadanie

zapotrzebowania.			
Zestaw zadań to wszystkie zadania, za które ponosi odpowiedzialność dana osoba lub organizacja.	Takenpakket	Set of tasks	zestaw zadań
Główna cecha to cecha (lub jej aspekt), która jest najważniejsza dla organizacji, grupy zawodowej lub sektora według przyjętej wizji lub zewnętrznych regulacji.	Kernkwaliteit	Core quality	główna cecha
Strategia rozwiązania problemu to szczegółowy plan mający na celu rozwiązanie problemu.	Oplossingsstrategie	Solution strategy	strategia rozwiązania problemu
Wzajemność to postawa respektująca różnice w doświadczeniach przy jednoczesnym uznaniu wspólnych założeń.	Wederkerige inbreng	Reciprocity	wzajemność
Słuchanie bez osądzania polega na umiejętności otwartego słuchania (bez uprzedzeń) samego siebie i innych.	Oordeelloos luisteren	Non-judgmental listening	słuchanie bez osądzania
Podejście oparte na obecności polega na budowaniu relacji opartej na zaufaniu poprzez okazywanie, że druga osoba jest widziana i słyszana oraz że jest pełnoprawnym człowiekiem. Celem jest osiągnięcie porozumienia w sprawie prawdziwych potrzeb drugiej osoby w danej chwili.	Presentiebenadering	Presence approach	podejście oparte na obecności
Podnoszenie świadomości to zwiększanie świadomości wydarzeń, uczuć, zainteresowań, ryzyk itd.	Bewustwording	Raising awareness	podnoszenie świadomości

Duchowość to indywidualne doświadczenie wewnętrzne (np. w kontekście religii).	Spiritualiteit	Spirituality	duchowość
Poszukiwanie znaczenia odnosi się do szukania sensu, celu i pożytku w życiu bądź w wykonywanych czynnościach.	Zingeving	Finding meaning	poszukiwanie znaczenia
Refleksja to próba zrozumienia, analizy i nadania sensu doświadczeniom.	Reflectie	Reflection	refleksja
Meta-refleksja to refleksja nad tym, jak przebiega proces refleksji.	Reflectie op metaniveau	Reflection on meta level	Meta-refleksja
Krytyczna autorefleksja to refleksja nad samym sobą w krytyczny sposób (bez brania czegokolwiek za pewnik).	Kritische zelfreflectie	Critical self-reflection	krytyczna autorefleksja
Introspekcja to autorefleksja, w której przedmiotem analizy są własne myśli, uczucia i wspomnienia.	Introspectie	Introspection	introspekcja
Język niemedyczny to komunikacja bez użycia profesjonalnej terminologii medycznej (w celu zapewnienia wolnej przestrzeni).	Niet medisch taalgebruik	Non-medical language	język niemedyczny
Język niediagnostyczny to komunikacja, w której unika się terminów używanych w diagnozie medycznej (psychiatrycznej), ponieważ nie wnoszą wartości dodanej w procesie zdrowienia. Celem jest zapewnienie wolnej przestrzeni.	Niet diagnostisch taalgebruik	Non-diagnostic language	język niediagnostyczny
Charakterystyka behawioralna to opis typowych elementów	Gedragskenmerk	Behavioral characteristic	charakterystyka behawioralna

zachowania danej osoby.			
Umiejętność nawiązania kontaktu to zdolność do wyszukania i ustanowienia kontaktu z inną osobą w kompetentny sposób.	Contactuele vaardigheid	Contact skill	umiejętność nawiązania kontaktu
Umiejętność komunikacji to zdolność odpowiedniego przekazania informacji innej osobie.	Communicatieve vaardigheid	Communication skill	umiejętność komunikacji
Myślenie konceptualne to zdolność formułowania planów naprawy, odnowy, zmiany itd.	Conceptueel denken	Conceptual thinking	myślenie konceptualne
Myślenie normatywne to sposób myślenia, w którym dana osoba wykazuje, bezpośrednio lub pośrednio, odniesienia do określonych norm lub standardów.	Normatief denken	Normative thinking	myślenie normatywne
Odpowiedzialność za rezultat oznacza, że ktoś w organizacji ponosi odpowiedzialność ze skutki działań lub inicjatyw.	Resultaatverantwoord elijkheid	Result responsibility	odpowiedzialność za rezultat
Działanie proaktywne polega na przewidywaniu kroków, które będą musiały być podjęte w procesie osiągnięcia celu.	Proactief werken	Proactive acting	działanie proaktywne
Więź oparta na zaufaniu powstaje w oparciu o obustronną wiarę w szczerść i życzliwość drugiej osoby.	Vertrouwensband	Bond of trust	więź oparta na zaufaniu
Warunki życia określają, które elementy mają znaczenie w sytuacji, w jakiej znajduje się dana osoba.	Leefsituatie	Living conditions	warunki życia
Odporność psychiczna (rezyliencja) to umiejętność	Veerkracht	Resilience	odporność psychiczna

korzystania z wewnętrznych i zewnętrznych możliwości przezwyciężenie problemu i „powrotu na właściwą ścieżkę”.			
W kontekście psychiatrii oznacza podatność na problemy psychiczne.	Kwetsbaarheid	Vulnerability	podatność
Prawość to cecha ludzi szczerych, nieprzekupnych.	Integriteit	Integrity	prawość
Proces grupowy jest oparty na wzajemnej interakcji i angażuje każdego członka grupy.	Groepsproces	Group process	proces grupowy
Dynamika grupy odnosi się do procesów mogących pojawić się w grupie w wyniku wzajemnego wpływu.	Groepsdynamica	Group dynamics	dynamika grupy
(Bezpieczna) atmosfera w grupie odnosi się do najczęściej panującego klimatu między członkami grupy i jego wpływu emocjonalnego (poczucie bezpieczeństwa).	(Veilig) groepsklimaat	(Safe) group climate	(bezpieczna) atmosfera w grupie
Rozwój grupy jest określany z perspektywy interakcji między członkami.	Groepsontwikkeling	Group development	rozwój grupy
W grupie samopomocowej członkowie są zachęceni do samodzielnego rozwiązywania swoich problemów (zazwyczaj bez podawania wskazówek)	Zelfhulpgroep	Self-help group	grupa samopomocowa
Grupa interwizyjna składa się z osób wykonujących ten sam zawód, prowadzących rozmowy w celu podnoszenia jakości świadczonych usług.	Intervisiegroep	Intervision group	grupa interwizyjna
Interes grup to coś, na czym	Groepsbelang	Group interest	interes grupy

skorzystają wszyscy członkowie.			
Trener współprowadzący podlega głównemu trenerowi, ale może pracować samodzielnie podczas niektórych części treningu.	Co-trainer	Co-trainer	trener współprowadzący
Facylitator współpracuje z grupą. Facylitacja oznacza wspieranie lub tworzenie sprzyjających warunków, tak aby członkowie grupy stopniowo odzyskiwali kontrolę nad własnym życiem (poprzez tworzenie i utrzymywanie „wolnej przestrzeni”) i określali ścieżkę prowadzącą do życia, które będzie ich satysfakcjonowało.	Co-facilitator	Co-facilitator	facylitator
Format to wzorzec lub ogólny szkic podobnych działań lub programów (np. programów szkoleniowych).	Format	Format	format
Mapa drogowa jest dokumentem opisującym sekwencję kroków mających doprowadzić do osiągnięcia celu.	Stappenplan	Roadmap	mapa drogowa
Plan pracy jest dokumentem opisującym wszystkie czynności, które będą musiały być wykonane aby ukończyć zadanie.	Werkplan	Work plan	plan pracy
Scenariusz jest dokumentem opisującym w kolejności chronologicznej czynności mające być wykonane w ramach programu (np. programu szkolenia).	Draaiboek	Scenario	scenariusz

Mapa społeczna jest wykazem formalnych i nieformalnych organizacji działających w określonym obszarze, np. mieszkalnictwo, opieka, pomoc społeczna, edukacja, działania prozdrowotne itd.	Sociale kaart	Social map	mapa społeczna
Zasoby społeczne to zasoby do dyspozycji społeczeństwa lub społeczności, które mogą być pomocne w obszarze pomocy społecznej, edukacji, opieki, działań prozdrowotnych itd.	Maatschappelijke hulpbronnen	Social resources	zasoby społeczne
Systemy wsparcia to struktury wspierające np. dobrostan psychiczny lub fizyczny jednostek lub grup w danej populacji.	Steunsystemen	Support systems	systemy wsparcia
Program nauczania to plan z określoną treścią edukacyjną, który opisuje konkretny kurs szkoleniowy.	Leerplan	Curriculum	program nauczania
Ścieżka edukacyjna opisuje kolejność części programu edukacyjnego.	Leertraject	Learning path	Ścieżka edukacyjna
Ścieżka rozwoju opisuje kolejność elementów w określonym programie rozwoju.	Ontwikkeltraject	Development path	ścieżka rozwoju
Proces uczenia się polega na osiągnięciu postępu i rozwijaniu się w toku edukacji.	Leerproces	Learning process	proces uczenia się
Edukacja to zbiorowe określenie wszystkich form szkolenia.	Scholing	Education	edukacja
Dalsza edukacja to formy szkolenia następujące po wcześniejszym osiągnięciu	Bijsholing	Further education	dalsza edukacja

(niższego) poziomu szkolenia.			
Staż to wykonywanie praktycznej pracy w kontekście zapoznawczego kursu zawodowego lub szkolenia zawodowego.	Stage	Internship	staż
Opór (w sensie psychologicznym) to świadomy lub nieświadomy sprzeciw lub niechęć wobec niechcianych doświadczeń.	Weerstand	Resistance	opór
Interakcja rozbieżna to sytuacja, w której uczeń i trener nie osiągnęli porozumienia co do celów i przebiegu programu szkoleniowego.	Divergerende interactie	Divergent interaction	interakcja rozbieżna
Wzorem do naśladowania jest osoba stanowiąca wzór dla danego zawodu, grupy osób lub populacji.	Rolmodel	Role model	wzór do naśladowania
Zaburzenia psychospołeczne to problemy (lub wyzwania) w sferze mentalnej i/lub społecznej	Psychosociale aandoeningen	Psychosocial disorders	zaburzenia psychospołeczne
Zaburzenia psychiczne to problemy (lub wyzwania) zdiagnozowane przez lekarzy zajmujących się zdrowiem psychicznym.	Psychiatrische aandoeningen	Psychiatric disorders	zaburzenia psychiczne
Traumatyzacja jest spowodowana (dużą) liczbą bardzo poważnych, szkodliwych doświadczeń w przeszłości, powodujących problemy psychiczne.	Traumatisering	Traumatization	traumatyzacja
Zadania związane z pacjentem to czynności wykonywane w kontekście (bezpośredniej)	Clientgebonden taken	Service user related tasks	zadania związane z pacjentem

opieki nad pacjentem.			
Zadania związane z organizacją to działania przeprowadzane w kontekście przepisów i zasad wymaganych przez organizację.	Organisatiegebonden taken	Organization-related tasks	zadania związane z organizacją
Zadania zawodowe to czynności realizowane w kontekście wykonywania zawodu.	Beroepsgebonden taken	Occupational tasks	zadania zawodowe
Rozwój zawodowy to postęp w wykonywaniu określonego zawodu poprzez gromadzenie większej wiedzy i doświadczenia w miarę upływu czasu.	Beroepsontwikkeling	Professional development	rozwój zawodowy
Profesjonalizacja to sposób, w jaki czynności związane z wykonywanym zawodem są coraz bardziej zgodne ze standardami w tym zawodzie.	Professionalisering	Professionalization	profesjonalizacja
Poziom zawodowy to stopień, w jakim praktyka osoby wykonującej ten zawód spełnia standardy zawodowe	Beroepsniveau	Professional level	poziom zawodowy
Zróżnicowanie pracy polega na rozszerzeniu obowiązków i odpowiedzialności w ramach zajmowanego stanowiska i, co za tym idzie, profilu zawodowego.	Functiedifferentiatie	Job differentiation	zróżnicowanie pracy
Pracownik w obszarze zdrowienia to osoba wykonująca zawód asystenta zdrowienia, której celem jest pomóc innym osobom w procesie zdrowienia.	Medewerker herstel	Recovery employee	pracownik w obszarze zdrowienia
Specjalista ds. zdrowienia to	Beleidsmedewerker	Recovery policy	specjalista ds.

osoba odpowiedzialna za (dalszy) rozwój polityki zdrowienia w organizacji.	herstel	oficer	procesu zdrowienia
Koordinator procesu zdrowienia jest odpowiedzialny za zarządzanie wieloma asystentami zdrowienia, którzy pomagają innym osobom w procesie zdrowienia.	Coördinator herstel	Recovery coordinator	koordynator procesu zdrowienia
Proces doskonalenia to trajektoria opisująca w jaki sposób doskonalic rezultaty pracy lub jakośc usługi.	Verbetertraject	Improvement proces	proces doskonalenia
Poprawa jakości to poprawa elementów usługi, które organizacja uznała za mające aspekt jakościowy.	Kwaliteitsverbetering	Quality improvement	poprawa jakości
Grupa projektowa to grupa osób o określonych umiejętnościach i wiedzy, zebranych ze względu na ich zdolności do przeprowadzenia projektu.	Projectgroep	Project group	grupa projektowa
Coaching polega na udzielaniu osobie lub grupie wskazówek (lub wsparcia) w celu podniesienie ich poziomu profesjonalizmu i działania.	Coaching	Coaching	coaching
Poziom organizacji dotyczy aspektów organizacyjnych instytucji (np. struktura administracyjna, finanse).	Organisatieniveau	Organizational level	poziom organizacji
Poziom tworzenia polityki dotyczy aspektów polityki danej instytucji.	Beleidsniveau	Policy level	poziom tworzenia polityki
Współpraca interdyscyplinarna to współpraca przedstawicieli różnych grup zawodowych.	Interdisciplinaire samenwerking	Interdisciplinary collaboration	współpraca interdyscyplinarna

Dział personelu obejmuje tych pracowników, którzy nie są bezpośrednio zaangażowani w realizację procesu podstawowego.	Stafdeling	Staff department	dział personelu
Program opieki to opis elementów składowych świadczonej opieki oraz kolejność, w jakiej są oferowane.	Zorgprogramma	Care program	program opieki
Udział w sieci to współpraca przedstawicieli różnych sektorów, takich jak opieka zdrowotna i organizacje społeczne, w celu wypracowania spójnej struktury opieki lub wsparcia.	Netwerkparticipatie	Network participation	udział w sieci
Emancypacja polega na dążeniu do równości praw, równej pozycji na rynku pracy i pełnoprawnego miejsca w społeczeństwie osób nieuprzywilejowanych.	Emancipatie	Emancipation	emancypacja
Emancypacja społeczna to emancypacja skupiająca się na równym miejscu w społeczeństwie.	Maatschappelijke emancipatie	Social emancipation	emancypacja społeczna
Partycypacja pacjentów polega na zaangażowaniu pacjentów w politykę i zarządzanie operacyjne organizacjami opieki zdrowotnej.	Clientenparticipatie	Service user participation	partycypacja pacjentów
Ruch pacjentów ma miejsce wtedy, gdy pacjenci mobilizują swoje wysiłki i wykazują zaangażowanie w obronę swoich interesów (w organizacjach opieki zdrowotnej).	Clientbeweging	Service user movement	ruch pacjentów

Grupa interesu to grupa ludzi, którzy bronią swoich interesów (np. w kontekście społecznym, politycznym lub opieki zdrowotnej).	Belangengroep	Interest group	grupa interesu
Partycypacja pacjentów to sposób, w jaki pacjenci mogą wpływać na zasady i zarządzanie organizacją (opieki zdrowotnej)	Clïëntmedezeggensch ap	Service user participation	partycypacja pacjentów
Rada pacjentów jest organem formalnie regulowanym przez prawo, powoływanym w organizacjach opieki zdrowotnej, w którym pacjenci pełną rolę doradczą lub biorą udział w podejmowaniu decyzji.	Clïëntenraad	Service user council	rada pacjentów
Przepisy prawa są warunkami określonymi przez rząd, ubezpieczycieli zdrowotnych i inspektorów opieki zdrowotnej, którym podlegają organizacje opieki zdrowotnej	Wet- en regelgeving	Laws and regulations	przepisy prawa
Umowa dotycząca opieki obejmuje różne elementy opieki zdrowotnej (takie jak zakwaterowanie, leczenie i zajęcia dzienne) w jednym pakiecie	Zorgarrangement	Care arrangement	umowa dotycząca opieki
Protokół to dokument określający, w jaki sposób należy wykonać określone czynności.	Protocol	Protocol	protokół
Procedura jest instrukcją z harmonogramem, zawierającą pewne czynności, które muszą być wykonane w określonej kolejności (na przykład procedura reklamacyjna).	Procedure	Procedure	procedura

Wytyczne multidyscyplinarne to dokument zawierający instrukcje dotyczące formy zaangażowania (i współpracy) przedstawicieli różnych zawodów w leczeniu lub wsparciu pacjenta.	Multidisciplinaire richtlijn	Multidisciplinarily guideline	wytyczne multidyscyplinarne
Prawo wykonywania zawodu regulowanego można uzyskać jedynie poprzez zdobycie odpowiedniego świadectwa. Tytuł zawodowy jest chroniony.	Erkend beroep	Acknowledged profession	zawód regulowany
„Obowiązkowy” oznacza wymagany przez przepisy prawa, regulacje obowiązujące w danym zawodzie lub przez towarzystwo ubezpieczeń zdrowotnych.	Verplicht	Mandatory	obowiązkowy
Rynek pracy obejmuje wszystkie możliwości płatnego zatrudnienia w danym kraju (lub na przykład w Unii Europejskiej).	Arbeidsmarkt	Labour market	rynek pracy
Warunki pracy są określone w umowie o pracę i obejmują m.in. wynagrodzenie, godziny pracy, urlop, dodatek na podróż i szkolenie.	Arbeidsvoorwaarden	Working conditions	warunki pracy
Świadectwo to oficjalne poświadczenie pomyślnego ukończenia etapu edukacji. Świadectwa są wydawane również po zdaniu egzaminu praktycznego.	certificaat	Certificate	świadectwo
Sesja oceniająca to okresowe konsultacje między pracownikiem a przełożonym dotyczące wzajemnych spostrzeżeń odnośnie do sposobu wykonywania pracy.	Voortgangsgesprek	Appraisal session	sesja oceniająca

Grupa docelowa to grupa w populacji o określonych cechach (na przykład narażona na określone czynniki ryzyka), która może wymagać szczególnej uwagi, działań prewencyjnych lub interwencji.	Doelgroep	Target group	grupa docelowa
Podręcznik jest źródłem pokazującym aktualny stan wiedzy w odniesieniu do określonej dziedziny naukowej lub specjalistycznej. Może zawierać zarówno spostrzeżenia, jak i wskazówki praktyczne.	Handboek	Manual	podręcznik